

UUTISIA VERILÖYLYSTÄ

Jean Seaton: *Carnage and the Media. The Making and Breaking of News about Violence*. Allen Lane, London. 2005. 360 s.

Jean Seatonin teos *Carnage and the Media. The Making and Breaking of News about Violence* on kirja kuoleman, kärsimyksen ja verilöylyjen esittämisen historiasta ja nykypäivästä. Westminsterin yliopiston mediahistorian professorina vaikuttavan Seatonin media- ja kulttuurihistoriaa yhdistelevä lähestymistapa on ainakin suomalaisen mediatutkimuksen näkökulmasta harvinainen, mutta erittäin ajankohtainen Jokelan ja Kauhajoen verilöylyjen keskellä vellovassa maassa.

Media- ja kulttuurihistoriaa yhdistelevää teosta ei ole kirjoitettu mistään yksittäisestä teoreettisesta viitekehyksestä käsin, pikemminkin kirja kuvailee ja luotaa väkivallan esittämisen historiaa lukuisten eri näkökulmien kautta. Tarina alkaa henkilökohtaisella kertomuksella Seatonin isän lihakaupasta ja päättyy pohdintaan globaalista myötätunnosta. Kirjan punaisena lankana ovat kuoleman representaatiot eri medioissa ja niihin liittyvät kokemukset ja tunteet.

Seatonin teos avaa runsaasti erilaisia näköaloja väkivallan, kärsimyksen ja kuoleman esittämisen historiaan, etenkin visuaalisen kulttuurin näkökulmasta. Teos sukeltaa Rooman valtakuntaan, ajan gladiaattoritaisteluihin ja länsimaiseen taidehistoriaan. Seaton pohtii esimerkiksi sitä, miten uskonnolliset kuvat vaikuttavat siihen, miten tulkitsemme väkivaltautuisia. Mistä kumpuaa samautuminen uhriin? Historiallisen tarkastelutavan avulla kirjoittaja osoittaa, että kuoleman ja kärsimyksen esittämisellä on aina historiansa ja se on tiiviisti kytköksissä yhteisöön, joka kuoleman kohtaa. Eri aikakausia yhdistäviä kysymyksiä ovat: kenen kuolema saa julkisen huomion? Ketä surraan? Minkälaisia tunteita elävien odotetaan tuntevan kuolleita kohtaan? Empatiaa? Sympatiaa? Vihaa? Seaton korostaa kirjassaan kontekstin merkitystä tulkintoja tehtäessä. Vastaukset riip-

puvat siitä kuka katsoo kenenkin kuolemaa. Myös historiallinen ja kulttuurinen tilanne, jossa kuolema kohdataan, vaikuttaa tulkintaan. Esimerkiksi Kekkonen viimeiset kuvat merkitsevät todennäköisesti eri asioita suurille, sodan jälkeen syntyneille ikäluokille kuin 1980-luvulla ja sen jälkeen syntyneille suomalaisille maahanmuuttajanuorille.

Teoksessa ei käsitellä vain menneisyyttä, vaan luodetaan myös nykyisyyttä. Miltä kuoleman esittäminen näyttää tämän päivän uutismediassa? Seaton ajattelee, että uutisiin liittyy ainakin yksi universaali ominaisuus. Uutisen on herätettävä huomiota. Paras tapa tehdä se on hämentää tunteita kärsimystä esittämällä. Me haluamme kauhistua, mutta vain tiettyyn rajaan saakka, Seaton väittää!

Nykymaailmassa kärsimyksen ja kuoleman uutiset leviävät globaalisti. Kenen sietorajaa silloin myötällään, kirjoittaja kysyy? Kuka määrittelee millaista kuolemaa ja kärsimystä saa esittää ja millä tavoin? Ja ennen kaikkea millaisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia implikaatioita kärsimyksen ja kuoleman kuvien globaalilla levittäytymisellä on? Myötätunnon sijasta tuskan levittäminen ja kierrättäminen voi kylvää myös vihaa eri ryhmien välille. Profeetta Muhammediin liittyvä pilakuvakiista oli paraatiesimerkki tästä.

Kirja nostaa esille myös ajankohtaisen ongelman esitysten ja toimijoiden välisestä suhteesta. Jos kärsimystä ja kuolemaa ei uutisoida riittävästi, se jää pimentoon. Voidaan ajatella, että meidän pitää nähdä elämän epäoikeudenmukaisuus, jotta voimme toimia sen estämiseksi. Toisaalta jatkuva kärsimyksen ja kuoleman kierrättäminen uutisissa myös turruttaa tai houkuttaa esiin halpaa tirkistelyä. Seaton ei anna kirjassaan vastausta dilemman. Uutiset sekä stimuloivat poliittista toimintaa että ruokkivat Seatonin sanoin pornografista tirkistelyä. Kirja kutsuu kysymään, millaisessa tasapainossa nuo voimat ovat tämän päivän suomalaisessa uutismediassa?

Johanna Sumiala